

יט:

עין משפט
נר מצוה

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה

מסורת הש"ס

א) כולל ו' ע"ש כג.
ב) ע"ש לקמן לב ע"ש.
ג) [מספחה פ"ה ה"ג].
ד) [מחל' ו']. ד' מנדרין
ה) [ע"ש ט' ס']. מנדרין
ו) [ד"ר]. ר"ב כג
ז) [מחל' ו']. ו' מנדרין
ח) [מחל' ו']. לקמן כג.
ט) [מחל' ו']. ה'.

מוסף רש"י

מיטות עזרא ואילך.
הא' דנקט ממות שנה.
משום דמימי עבודתו
דכתיב בשנה (נחמיה ח)
וביום השני, ונראה שנה
שמיני (נחמיה ח).

רבינו חננאל (המשך)

ועל השני מפני תקנת
המיעוט ש"ס. פי' שיהיה
לדוריד לבית ירושלים
שירושית ביד בית ירושלים
לעבר, ואפי' שלא היה
לעולם ועל כפלי ליעד
מח' נקבע לעשות ככה.
חננאל, ועל אדר לעשות
ביום י"ד בו פורים.
ואוקימנא דלא כר' דאמר
אם נתעבר שנה יוצאין
אף על אדר חסר פסג
הפורים. וכולי ע"ל כג
מצות ונהגות בשני (אין)
נוהגות בראשון, ובעיבור
שנה שלישי, מאן דרין סבר
לה כחננאל קמא דבתיא
דתיא עיבור שנה ל' יום.
ו' ס' לה כרבן שמעון
בן גמליאל דאמר חדש
ואוקימנא דלא חדש רצו ל'
יום. העיד ר' יהושע בן לוי
על שני אדרין שמקדישין
אותן ביום עיבורין. פי' שיהיה
קדוש ראש חודש אדר
שני ביום ל' של אדר
הראשון שהוא יום עיבור.
ויום ל' של אדר שני
מקדישין אותו ראש חודש
שני. לביטולאן דשני
אדרין לעולם חסרין הן.
ולאפוקי מדרבנן מלא
ואחד חסר עושין. וכך
היו נוהגין בגולה, והיא
שומבדיא. אמרו ששם
רבינו לעולם אחד מלא
ואחד חסר עד שיועד
שחוקבט ראש חודש
בזמנו. העדות שהעיד ר'
סימא משום חגי זכריה
ומלאכי מוגיא דמסורתין
סלקא. ונרשין בבסורת
פ"ק בעשר בהמה דקא ר'
עקיבא בשיתיהו ואמר
מלא וזמנין חסר, וכן ע"ז
הוא דסבר אדר הספוק
לניסן לעולם חסר וקיימא
לן כר' עקיבא. וכן הא
דגריסין האב באי עינא
דשלו ליה למר עוקבא
אדר הספוק לניסן לעולם
חסר. עלתה בחיובתא.

וחכמים מטריין. דעיקרו כלי זכוכית הן ולא חלי בתר המעמיד.
ע"ה כלי זכוכית טורין שניקבו ויהיו למוקד אבר יהודה בן שמעון
מטמאין טומאה כלי מתכות דאורייתא אס נגע בנך טומאה דהכל
הולך אחר המעמיד וחכמים מטהרים מטומאה כלי מתכות דאורייתא

אלא משום טומאה כלי זכוכית דרבנן
שאין כלי מתכות טמאין דאורייתא
אלא המניין שפירא (נמנדר כג)
הזכר והכסף והנחשת והכחל וגו':
חננאל. ה' א' בטלה מגילת תענית:
הא אינעריין. ה' משום יקרא ה'
משום מחל דלקמן (דף כג). והא
קמקלקל ר"ה. דנמנאל שלא עשה
בני הגולה כהלכה אס מעבדין לאלו:
דיקא נמי. להאי חסר רבנן דלא
ליקללו שאר מועדות והמירו שיהא
ר"ה מקולקל לגולה: ולאו אס
נמנדרה שפירא. לאחר שנכנס אדר
הראשון והלכו השלושים ישנו כ"ד
ועיניו ועיבורה לעשות אדר השני
אחר זה: נוסחא דכראשון. ויאלו
די חזקת פורים ששנו דכראשון:
כמה עיבור שפירא. ימי אדר הראשון
שאותו עושין עיבור לשנה: חדש.
קא קלקל דעתן כ"ט ימים: מאי
שנא. למאן דאמר שלשים ימים
אף על חסר ולשלוש שלשים על יום
קדוש אדר השני: דידעי. בני
הגולה שלעולם אדר הראשון מעובר
וביום ל"א נמקדש: למאן דאמר חדש.
נמי אין לר' דהודיע דהא ידעי
דלעולם חסר ויום שלשים קדוש:
רצו חדש רצו שלשים. לפיכך לרבינו
להודיע אס עשהו מלא או חסר:
שמקדישין אותן ביום עיבורין. יום
שליש קרי יום עיבור שאלו עושין
עיבור לחדש כשמעבדין אותו
שמקדישין יום שלשים של שנים
לר"ה הנכנס יום ל' לאדר הראשון
הוא ר"ה לאדר השני ויום ל' של
אדר השני הוא ר"ה נסן: למימרא
דמסירין עבדין כו'. כניחומא: אחד
מלא ואחד חסר. דיקא קאמר ראשון
מלא ושני חסר: משום רבינו. רב:
שהוקבע ר"ה בזמנו. עד שאמר לך
אדר חסר מאין ישראל קדש כ"ד ר"ה
אדר השני ביום ל' לאדר הראשון
ועשו את הראשון חסר: מחללין אס
השבת. עדים שראו את הללנה
בחדושה מחללין את השבת לללל
חזק לחמוס ללל לנ"ד להעיד לפניהם
לפי שהמועדין כולן תלויין בשני
חדשים הללו. וקס"ד חילולא דשרא
רחמנא משום דקביעת ירחא לפי
לר"ה הללנה הוא אס מלא מלא אס
חסר חסר: משום הכי מחללין.
אס לאוהו ביום ל' שאס לא יבא
ועידו שראוהו היום לא יקדשוהו
כ"ד עד מחר ויעשו את החסר מלא:
אלא

מימנות עזרא ואילך לא מצינו
עזרא היה מעובר וסמך
ויגע החדש השני וגו' וכתיב (שם ח)
וכתיב (שם) ביום אחד לחדש השני

השני נאספו ראשי האבות לכל העם
הכהנים והלוים אל עזרא הסופר
ולהשיל אל דברי המורה משמע
עשו שני ימים טובים של ר"ה וקרי
ליה שני למילתיה וכתיב נמי (שם ט)
ביום עשרים וארבעה לחדש נאספו
כל ישראל ביום וישקיעו וגו' משמע
לפי שאז היה מולא סוכות נאספו
ואי לאו דעבריה ועשו סוכות כט"ו
זו א"כ י"ד דירחא וז' דסוכות הרי
כ"ב יום כ"ג מולא סוכות ואין
לומר דשקביה למענימיהו משום
מחרת י"ט ומשום כך הממתי עד
כ"ד זו דמלא לא היו נוהגין זו ועוד
שהרי דבר שנאמר ה'ה אלא ש"מ
דעבריה לגולה: ולא יתקלקל
ביוה"ט מועדות. למאן דאמר לקמן
(דף כג) שמעבדין משום יקרא יחא
דשיך אכולהו לכל למאן דאמר משום
מחלל קשיא דליכא קלקול אלא
מיוה"ט למחיה ועוד כיון דידעי
קביעות חלו אלא מחלל מתקלקל ר"ה
הא ידעי דחדשה מפני אדר' ונראה
דלא משום אדר' קאמר הא אינעריין
מעבדין ליה אלא משום דזמנין דלא
רצו עדים הללנה ביום שלשים ואין
מקדישין עד יום ל"א משום דמלאה
לקדש ע"פ הראיה ופרך הא
מקלקל ר"ה שיעשו שני ימים מספק
וממתי מוטב מתקלקל ר"ה ולא
יתקלקל כל המועדות וי"כ וסוכות
ושמתי עזרת אס יעשו ע"פ אים
העדים לא על פי הראיה:
מתני' ר"ה אדר ב' ואת' ולמלא
דין כיון דלא נפקי על אדר השני
האין ידעו שמתעברה השנה בשלמא
אס עיבורה קודם אדר יולין להודיעם
ע"י שלוחי אדר אלא אס עבריה
אחר כך הכי ידעי דהא מעבדין
השנה כל אדר ולכל הפחות עד פורים
ו"ל כיון דשלוחים יולאין על ניסן
ממלא ידעי כשיגיע ר"ה ואין שלוחין
יולאין א"כ השנה מעוברת:

דמר בבר ב' המצות הנהגות
בראשון נוהגות בשני וזכר
סבר אין נוהגות. וטעמיהו מפרש
מקרא בפ"ק דמגילה (דף ו') (שם)
וזכר ספרים הגירסא איפכא דמר
סבר כל המצות הנהגות בשני נוהגות
כראשון ומר סבר אין נוהגות כ'
ופ"ק דמגילה (שם) כתיב כן ככל
הספרים גבי פלוגתא דרבנן ורבי
אלעזר דרבי יוסי ורשב"ג ויש לישיב
שני הגירסות: אדר הספוק
אין כ"ע"ה חסר. מימא א"כ אלא

יולאין על ניסן מפני הפסח ומיחו לכסוף מסקינן תיובתא ואף על פי כן אנו נוהגין כן דשמא צימיהן שהיו מקדשים
על פי הראיה מסקינן דזמנין מלא וזמנין חסר אכל לדין טוב למלאות הראשון דהוא חדש העיבור שיתחבר על השנה אף על
זכר דלמחרת דשנה מתעברת כסופה וצירושלמי דמגילה (ה) איכא פלוגתא דקאמריין הסם עוקבא אשכח תרין איגריין בחדא כתיב
אסר בנאפיו ובנאפיו חכרי מוספין על שנת תלתי יומין ובחדא כתיב וספר בנאפיו חכרי מוספין על שנת יחד יומין
מאן דאמר תלתי יומין אדר הראשון מוספת מ"ד יחד יומין אדר השני מוספת ונכנסו דחו לה דקסבר רצו שלשים רצו יחד:

מא

